

květen 2021

Od konce loňského roku jsme se, co se výkupů týče, takřikajíc nezastavili. Za období prosinec 2020 – polovina května 2021 se podařilo vykoupit 11,8 hektaru (částečně ve spoluvlastnictví) na šesti lokalitách. Další čtyři výkupy už máme projednané a právě v těchto týdnech probíhá podepisování kupních smluv, s jedním majitelem dolaďujeme znění kupní smlouvy kvůli nutnosti průchodu přes prodávaný pozemek na pozemky sousední a čtyři výkupy budou – když vše klapne – připraveny k projednání ještě do prázdnin. Takováto „smršť“ je možná jen díky darům příznivců Místa pro přírodu, kterým patří velký dík!

Nová lokalita vzácného hořečku nahořklého - Horky

Tenhle výkup má zajímavý příběh. Většinou přichází iniciativa k výkupu od pozemkových spolků. Tentokrát však volali kolegové ze státní Agentury ochrany přírody a krajiny. Že v rámci záchranného programu hořečků chtěli zadat management jedné lokality, kontaktovali vlastníka s prosbou o souhlas a dozvěděli se, že pozemek zrovna prodává. Přemluvili ho, aby už rozjednaný prodej zrušil a prodal to ochráncům přírody, kteří by se zde o hořečky starali. Jenže lokalita není nijak chráněná a Agentura nemůže vykupovat pozemky mimo chráněné území. Jestli bychom nepomohli.

Voláme šéfovi jaroměřského pozemkového spolku. Horky jsou sice na Nymbursku, od Jaroměře vzdušnou čarou nějakých 80 km, ale spolek se již stará o nedalekou Břístevskou hůru. Tak jestli by nebyli ochotní přibrat do péče i tuhle stráň, pokud by se jí podařilo koupit. Reakce je nadšená. Jasně, o lokalitě víme a zrovna jsme se chystali kontaktovat majitele!

Jívka – příroda na odkališti

I další nová lokalita je v péči jaroměřského pozemkového spolku. Leží ale na opačném konci rozlehlého území, kde tenhle spolek působí, na Broumovsku. Jde o bývalé odkaliště, tedy místo, kde byl ukládán odpad z těžby a zpracování měděné rudy, jakási kaše z rozdrčených hornin. Na první pohled zdevastovaná plocha, nehostinná pro cokoli živého. Opak je však pravdou. Podobná na živiny chudá místa záhy osidlují ty nejvzácnější druhy rostlin a živočichů. Vzácných proto, že potřebují otevřený prostor, kterého v naší krajině mnoho není. Ve snaze každý kousek půdy nějak využít se i takováto místa „rekultivují“, což ve

Pak už to šlo všechno celkem rychle. K hořečkové stráni jsme museli přikoupit ještě část nedaleké vlhké louky a porostu trnek, aby nám to majitel prodal (dohromady 0,4 ha), ale on v Polabí je každý kousek nezoraného pozemku je fajn. Agentura přislíbila v rámci záchranného programu peníze na údržbu. Takže teď už se jen pustit do práce a těšit se, kolik tam na podzim vykvete modrofialových hvězdiček.

Hořeček nahořklý – kriticky ohrožený druh naší květeny (foto J. Moravec)

výsledku znamená ničení jejich unikátnosti. Odkaliště u Jívky naštěstí tento osud minul. Díky tomu se uměle vytvořená planina s mozaikou jezírek, mokřin a suchých vyvýšenin stala mimo jiné domovem několika druhů orchidejí (kruštík tmavočervený, prstnatec pleťový...), vzácné přesličky různobarvé, skokanů, užovek, ještěrek, čolků, vážek...

Odkaliště je rozděleno údolím potoka na dvě části. Jižní patří státu a pozemkový spolek na ní dělá již roky cílená opatření ke „zbrzdění sukcese“ (stará se, aby nezarostla), díky čemuž patří k biologicky nejcennějším plochám CHKO Broumovsko. Severní

část byla v soukromých rukách, a proto zde byla možnost nějakých zásahů omezená, naopak hrozilo riziko zalesnění. Právě tu se nyní podařilo koupit. Má rozlohu 4,5 hektaru.

Jívka nebyla na rozdíl od ostatních lokalit vykoupena z darů na konto Místa pro přírodu, ale díky finanční podpoře Nadačního fondu Veolia, který přispěl i na následnou údržbu lokality.

Jívka - severní část bývalého odkaliště dolu Bohumír (foto J. Moravec)

V lyngu – zdvojnásobeno!

Třetí významný výkup uplynulého období proběhl ve Slezsku. Plocha vykoupených pozemků lokality V lyngu (respektive W lyngu, jak píší místní) se díky němu zdvojnásobila, dnes již přesahuje 12 hektarů. Byť u nových pozemků jsme pouze spoluvlastníky polovičního podílu.

Nově vykoupené pozemky mají charakter měkkého luhu, zahrnují i bývalé koryto řeky Olzy. Součástí jsou jedny z nejstarších lesních porostů

na lokalitě, složené především z topolů černých, vrb bílých a křehkých, několika vzrostlých dubů, jasanů a lip, ale i porosty mladší, především olšové. Bohatě je vyvinuto keřové patro tvořené hlavně střemchou, bezem černým, svídou krvavou, lískou obecnou a brslenem evropským. Již 22 let zde hnízdí pár orlů mořských. Hojně je přítomno mrtvé dřevo. Ve sníženinách bývalého koryta se ve vlhčím období tvoří periodické tůně.

Lesní porost na nově vykoupených pozemcích V lyngu a chráněný lesák rumělkový (foto L. Nytra)

Další výkupy

Zbývající tři výkupy jen telegraficky:

Na **Bělé** byly dokoupeny další 2/8 klíčového pozemku na hranici lokality (0,3 ha). Čímž jsme se stali nadpolovičními držiteli tohoto pozemku a již tedy Bělé z této strany nic nehrozí. Dohledat potenciální dědice dávno zemřelé majitelky byla dobrá detektivka.

Dobré hory jsou další z roklí nad Kněždubem, o kterých jsme psali v Dárcovských listech před rokem. První výkup zde má rozlohu 0,1 ha, ale už jsou připravovány další. Cílem je vrátit dnes velmi zarostlým pozemkům charakter „lesostepí“.

Identifikace pozemků na Dobrých horách (foto K. Burešová)

Na **Zbytkách** byla vykoupena část tzv. Velké louky o výměře 0,3 ha. Vzhledem k tomu, že na této lokalitě další výkup právě probíhá, vrátíme se k ní podrobněji v příštích Dárcovských listech.

